

Vuonna 1921 lokakuun 7 päivänä
 kokoontuivat Eduskunnan Pankkival-
 tuusmiehet puheenjohtaja Lavonius,
 herrat Nevanlinna, Tanner, Heino-
 nen ja Ramsay sekä varamies Lis-
 to.

1 §.

Kun Johtokunnan puheenjohtaja senaattori Sten-
 roth oli tullut saapuville esiteltiin Pankkivalio-
 kunnan kirjelmä viime syyskuun 29 päivältä n° 5,
 missä Valiokunta pyysi lausuntoa sekä siitä, mis-
 sä määrin tätä nykyä yleensä on mahdollista käyt-
 tää Suomen Pankin voittovaroja muihin tarkoituksiin
 kuin Pankin oman aseman parantamiseen että myöskin
 siitä, voidaanko jo nyt laskea Pankin vuosivoiton
 muodostuvan niim suureksi, että se tekisi mahdolli-
 seksi Hallituksen esityksessä n° 22 tulo- ja me-
 noarviosta vuodelle 1922 mainitun 41 milj. markan
 käyttämisen valtion menoihin (Liite 47).

Kun asiasta keskusteltaessa oli ilmaantunut
 eri mieliä Pankkivaltuusmiesten kesken, toimitettiin

äänestys, jolloin

Herra Listo oli sitä mieltä, että Pankkivaltuusmiesten olisi lausuttava käsityksensä, että on muodotonta edeltäkäsin päättää 1921 vuoden voiton käyttämisestä ennenkuin on tietoa minkälaiseksi tämä vuosivoitto muodostuu ja että on pakko käyttää Suomen Pankin voittovarot lähiaikoina Pankin sodan aikana kärsimäin vaurioitten selvittämiseen sekä rahakannan vakiintumiselle välttämättömän metallikassan hankkimiseen Pankille; mutta että tästä huolimatta on kohtuullista maksaa valtiolle sen Pankille antaman 350 miljoonan markan obligatsioonilainan korko 21 miljoonaa markkaa, jos Valtion raha-asiat sitä ehdottomasti vaativat;

Herra Ramsay yhtyi herra Liston mielipiteeseen;

Herra Heinonen oli sitä mieltä, että Pankkivaltuusmiesten olisi lausuttava käsityksensä, ettei Suomen Pankin voittovaroja toistaiseksi pitäisi käyttää valtion tulo- ja menoarvion hyväksi;

Herra Tanner yhtyi herra Heinosen mielipiteeseen; ja

Herrat Nevanlinna ja Lavonius yhtyivät kumpikin vuoroonsa herra Liston mielipiteeseen, joka siten oli tullut Pankkivaltuusmiesten päätökseksi.

Kirjelmän laatiminen uskottiin puheenjohtajan ja sihteerin tehtäväksi yhdessä Johtokunnan puheenjohtajan kanssa (Kirjelmä 43).

2 §.

Puheenjohtaja esitti Johtokunnalle aiotun kirjelmän ehdotuksen Suomen Pankin taholta tapahtuvasta Pankin luottoa käyttävain yksityispankkien luotonannon valvonnasta, mikä asia oli ollut esillä edellisessä kokouksessa pöytäkirjan 2 §:n kohdalla. Kirjelmäehdotus kuului seuraavasti:

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNNALLE.

V. 1918 lisääntyi Suomen Pankin liikkeessä olevain vekselien määrä 392 miljoonalla markalla osittain kapinan ja sen kukistamisen aiheuttamien menojen vuoksi, osittain valtion menoja sen jälkeen suoritettaessa, valtio kun ei yksityispankeilta eikä yleisöltä saanut siihen riittävästi lainavaroja eikä myöskään ollut ehtinyt järjestää tulotalout-

taan kohonnutta hintatasoa ja maamme itsenäisen aseman, erityisesti sotalaitoksen vaatimia lisäntyneitä menoja vastaavaksi.

Vaikka valtio vielä v. 1919 lisäsi lainanottoaan Suomen Pankista 98 milj. markalla ja liiketoiminta samaan aikaan täytti maailmansodan aikana tyhjentyneet kauppa- ja raaka-ainevarastot sekä saattoi lamaantuneen tuotannon uudelleen elpymään, väheni Suomen Pankin setelistö 32 milj. markalla. Tämän teki mahdolliseksi hintatason osittainen alentuminen.

Mutta v. 1920, jolloin valtion velka Suomen Pankille lisääntyi vain 8 miljoonalla markalla, kasvoi liikkeessä olevien setelien määrä 217 miljoonalla markalla ja v. 1921 syyskuun 30 päivään asti edelleen 75 milj. markalla tai verraten samaan päivään v. 1920 114 milj. markalla.

Välttämättömät valtiotarkoitukset eivät siten enää kahtena viime vuotena ole vaatineet Pankkia lisäämään setelistöään, vaan on sen paitsi ehkä jossain määrin vilkastunut tuotanto aiheuttanut kohoava hintataso. Mutta jos Pankki hintatason koho-

74

tessa luotonantoon laajentamalla lisää setelistö-
ään suuremmassa määrässä kuin rahaksi pian muutet-
tava tavaramäärä kasvaa, antaa Pankki kannatuksen-
sa hintatason nousulle ylläpitämällä ostokykyä, jo-
ta kasvava tuotanto ei ole vastaamassa, ja edis-
tää siten rahajärjestelmämme yhä jatkuvaa heikkene-
mistä, sen sijaan, että sen tehtävänä on vaan
„raha-asiaain pitäminen vakavalla ja turvallisella
kannalla”.

Yhtenä syynä setelistön huolestuttavaan kasva-
miseen tänä vuonna on tosin ollut puutavaran vien-
nin viivästyminen maailman markkinain lamaan-
tumisesta, mutta ilmeisesti kysyy myös kulutustavarain
tuonti, joka viime vuoteen ja viennin antamiin va-
roihin verraten on huomattavasti kasvanut, melkoi-
sesti pankkiluottoa lisäten yksityispankkien lainan-
ottoa Suomen Pankilta ja siten setelistöä. Huomat-
tavia luottoja on ilmeisesti myös sidottuna arvo-
papereita vastaan ja yrityksiin, jotka vain nykyi-
sen hinnan nousun varassa saattavat pysyä pystyssä,
mutta sen muuttuessa hinnan laskuksi tulevat osoit-
tautumaan kannattamattomiksi.

Kun hinnan nousun ja setelistön kasvamisen ehkäiseminen on välttämättömänä edellytyksenä terveiden taloudellisten olojen saavuttamiseen, ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet asiakseen ottaa edellä kosketellut epäkohdat Johtokunnan kanssa neuvotteluviksi ja on silloin saanut Johtokunnalta esityksen niistä toimenpiteistä, joilla Johtokunta jo vuoden ajan on yrittänyt vaikuttaa yksityispankkeihin, jotta nämä supistaisivat luotonantoaan kulustavarain tuontia varten arvopapereita vastaan ja yleensä kansantaloudellisesti vähemmän välttämättömiin tarkoituksiin. Kun nämä toimenpiteet kuitenkin, samaan aikaan kuin yksityispankit vain Suomen Pankin niille antaman, setelistöä lisäävän luoton varassa saattavat toimia, eivät näy johtaneen sanottaviin tuloksiin, katsovat Pankkivaltuusmiehet, viitaten viime elokuun 30 p:nä tapahtuneeseen neuvotteluun, välttämättömäksi, että Johtokunta suuremmissa määrin kuin rediskonttausten seuraaminen tekee mahdolliseksi ottaa perehtyäkseen niiden yksityispankkien luotonantoon, jotka käyttävät Suomen Pankin varoja, valvoakseen että nekin puolestaan,

kunnes olot paranevat, tekevät voitavansa luoton-
 antonsa rajoittamiseksi maan taloudellista tilaa
 vastaavassa määrässä erityisesti mitä tulee edel-
 lä kosketeltuun, maan talouselämälle hedelmättö-
 mään tai ainakin nykyisin vältettävään toimintaan.

Johtokunnan puheenjohtajan ilmoitettua, että
 Johtokunta oli jo ryhtynyt toteuttamaan Pankki-
 valtuusmiesten edellisessä kokouksessa käsittele-
 mää ja päättämää ja tässä kirjelmäehdotuksessa
 esiteltyä suunnitelmaa, kirjelmän lähettäminen rau-
 kesi.

3 §.

Johtokunnan puheenjohtaja senaattori Stenroth
 selosti asemaa, mihin Suomen Pankki oli joutunut
 senkautta, että se on setelireservin pienuuden
 vuoksi kieltäytynyt rediskonttaamasta yksityispank-
 kien taholta tarjottuja vekselejä. Pankkivaltuus-
 miehet päättivät selostuksen johdosta lausua, että
 he eivät voi anoa Tasavallan Presidentiltä ylimää-
 räistä setelireservin lisäystä, koska kerran valtio
 on tarjoutunut sijoittamaan varojansa niihin yksityis-

pankkeihin, jotka välttämättä niitä tarvitsevat.

4 §.

Esiteltiin Johtokunnan kirjelmä viime toukokuun 13 päivältä n° 24 (Liite 48).

Pankkivaltuusmiehet päättivät jättää kirjelmää seuranneen Pankin tilasto-osaston toimintaa koskevan ohjelman Johtokunnan vahvistettavaksi ja, hyväksyen Johtokunnan ehdotuksen muissa kohdissa, myöntää toistaiseksi viime kesäkuun 1 p:stä lukien Pankin varoista kolmetuhatta markkaa kuukaudessa yhden uuden virkailijan palkkaamiseksi tilasto-osastolle (Kirjelmä 44).

5 §.

Puheenjohtaja teki suullisesti ehdotuksen, että Suomen Pankin Johtokunnan jäsenlukua lisättäisiin yhdellä.

Keskusteltuaan asiasta Pankkivaltuusmiehet päättivät hyväksyä ehdotuksen periaatteessa, mutta jättivät asian yksityiskohtaisemman käsittelyn siksi kun Pankkivaltuusmiehille esitellään perusteluja si-

sältävä kirjelmäehdotus asiasta.

Vakuudeksi:

K. N. Raukala

Vuonna 1921 lokakuun 7 päivänä
 kokoontuivat Eduskunnan Pankkival-
 tuusmiehet puheenjohtaja Lavonius,
 herrat Nevanlinna, Tanner, Heino-
 nen ja Ramsay sekä varamies Lis-
 to.

1 §.

Kun Johtokunnan puheenjohtaja senaattori Sten-
 roth oli tullut saapuville esiteltiin Pankkivalio-
 kunnan kirjelmä viime syyskuun 29 päivältä n° 5,
 missä Valiokunta pyysi lausuntoa sekä siitä, mis-
 sä määrin tätä nykyä yleensä on mahdollista käyt-
 tää Suomen Pankin voittovaroja muihin tarkoituksiin
 kuin Pankin oman aseman parantamiseen että myöskin
 siitä, voidaanko jo nyt laskea Pankin vuosivoiton
 muodostuvan niim suureksi, että se tekisi mahdolli-
 seksi Hallituksen esityksessä n° 22 tulo- ja me-
 noarviosta vuodelle 1922 mainitun 41 milj. markan
 käyttämisen valtion menoihin (Liite 47).

Kun asiasta keskusteltaessa oli ilmaantunut
 eri mieliä Pankkivaltuusmiesten kesken, toimitettiin

äänestys, jolloin

Herra Listo oli sitä mieltä, että Pankkivaltuusmiesten olisi lausuttava käsityksensä, että on muodotonta edeltäkäsin päättää 1921 vuoden voiton käyttämisestä ennenkuin on tietoa minkälaiseksi tämä vuosivoitto muodostuu ja että on pakko käyttää Suomen Pankin voittovarot lähiaikoina Pankin sodan aikana kärsimäin vaurioitten selvittämiseen sekä rahakannan vakiintumiselle välttämättömän metallikassan hankkimiseen Pankille; mutta että tästä huolimatta on kohtuullista maksaa valtiolle sen Pankille antaman 350 miljoonan markan obligatsioonilainan korko 21 miljoonaa markkaa, jos Valtion raha-asiat sitä ehdottomasti vaativat;

Herra Ramsay yhtyi herra Liston mielipiteeseen;

Herra Heinonen oli sitä mieltä, että Pankkivaltuusmiesten olisi lausuttava käsityksensä, ettei Suomen Pankin voittovaroja toistaiseksi pitäisi käyttää valtion tulo- ja menoarvion hyväksi;

Herra Tanner yhtyi herra Heinosen mielipiteeseen; ja

Herrat Nevanlinna ja Lavonius yhtyivät kumpikin vuoroonsa herra Liston mielipiteeseen, joka siten oli tullut Pankkivaltuusmiesten päätökseksi.

Kirjelmän laatiminen uskottiin puheenjohtajan ja sihteerin tehtäväksi yhdessä Johtokunnan puheenjohtajan kanssa (Kirjelmä 43).

2 §.

Puheenjohtaja esitti Johtokunnalle aiotun kirjelmän ehdotuksen Suomen Pankin taholta tapahtuvasta Pankin luottoa käyttävain yksityispankkien luotonannon valvonnasta, mikä asia oli ollut esillä edellisessä kokouksessa pöytäkirjan 2 §:n kohdalla. Kirjelmäehdotus kuului seuraavasti:

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNNALLE.

V. 1918 lisääntyi Suomen Pankin liikkeessä olevain vekselien määrä 392 miljoonalla markalla osittain kapinan ja sen kukistamisen aiheuttamien menojen vuoksi, osittain valtion menoja sen jälkeen suoritettaessa, valtio kun ei yksityispankeilta eikä yleisöltä saanut siihen riittävästi lainavaroja eikä myöskään ollut ehtinyt järjestää tulotalout-

taan kohonnutta hintatasoa ja maamme itsenäisen aseman, erityisesti sotalaitoksen vaatimia lisäntyneitä menoja vastaavaksi.

Vaikka valtio vielä v. 1919 lisäsi lainanottoaan Suomen Pankista 98 milj. markalla ja liiketoiminta samaan aikaan täytti maailmansodan aikana tyhjentyneet kauppa- ja raaka-ainevarastot sekä saattoi lamaantuneen tuotannon uudelleen elpymään, väheni Suomen Pankin setelistö 32 milj. markalla. Tämän teki mahdolliseksi hintatason osittainen alentuminen.

Mutta v. 1920, jolloin valtion velka Suomen Pankille lisääntyi vain 8 miljoonalla markalla, kasvoi liikkeessä olevien setelien määrä 217 miljoonalla markalla ja v. 1921 syyskuun 30 päivään asti edelleen 75 milj. markalla tai verraten samaan päivään v. 1920 114 milj. markalla.

Välttämättömät valtiotarkoitukset eivät siten enää kahtena viime vuotena ole vaatineet Pankkia lisäämään setelistöään, vaan on sen paitsi ehkä jossain määrin vilkastunut tuotanto aiheuttanut kohoava hintataso. Mutta jos Pankki hintatason koho-

74

tessa luotonantoon laajentamalla lisää setelistö-
ään suuremmassa määrässä kuin rahaksi pian muutet-
tava tavaramäärä kasvaa, antaa Pankki kannatuksen-
sa hintatason nousulle ylläpitämällä ostokykyä, jo-
ta kasvava tuotanto ei ole vastaamassa, ja edis-
tää siten rahajärjestelmämme yhä jatkuvaa heikkene-
mistä, sen sijaan, että sen tehtävänä on vaan
„raha-asiaain pitäminen vakavalla ja turvallisella
kannalla”.

Yhtenä syynä setelistön huolestuttavaan kasva-
miseen tänä vuonna on tosin ollut puutavaran vien-
nin viivästyminen maailman markkinain lamaan-
tumisesta, mutta ilmeisesti kysyy myös kulutustavarain
tuonti, joka viime vuoteen ja viennin antamiin va-
roihin verraten on huomattavasti kasvanut, melkoi-
sesti pankkiluottoa lisäten yksityispankkien lainan-
ottoa Suomen Pankilta ja siten setelistöä. Huomat-
tavia luottoja on ilmeisesti myös sidottuna arvo-
papereita vastaan ja yrityksiin, jotka vain nykyi-
sen hinnan nousun varassa saattavat pysyä pystyssä,
mutta sen muuttuessa hinnan laskuksi tulevat osoit-
tautumaan kannattamattomiksi.

Kun hinnan nousun ja setelistön kasvamisen ehkäiseminen on välttämättömänä edellytyksenä terveiden taloudellisten olojen saavuttamiseen, ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet asiakseen ottaa edellä kosketellut epäkohdat Johtokunnan kanssa neuvotteluviksi ja on silloin saanut Johtokunnalta esityksen niistä toimenpiteistä, joilla Johtokunta jo vuoden ajan on yrittänyt vaikuttaa yksityispankkeihin, jotta nämä supistaisivat luotonantoaan kulutustavarain tuontia varten arvopapereita vastaan ja yleensä kansantaloudellisesti vähemmän välttämättömiin tarkoituksiin. Kun nämä toimenpiteet kuitenkin, samaan aikaan kuin yksityispankit vain Suomen Pankin niille antaman, setelistöä lisäävän luoton varassa saattavat toimia, eivät näy johtaneen sanottaviin tuloksiin, katsovat Pankkivaltuusmiehet, viitaten viime elokuun 30 p:nä tapahtuneeseen neuvotteluun, välttämättömäksi, että Johtokunta suuremmissa määrin kuin rediskonttausten seuraaminen tekee mahdolliseksi ottaa perehtyäkseen niiden yksityispankkien luotonantoon, jotka käyttävät Suomen Pankin varoja, valvoakseen että nekin puolestaan,

kunnes olot paranevat, tekevät voitavansa luoton-
 antonsa rajoittamiseksi maan taloudellista tilaa
 vastaavassa määrässä erityisesti mitä tulee edel-
 lä kosketeltuun, maan talouselämälle hedelmättö-
 mään tai ainakin nykyisin vältettävään toimintaan.

Johtokunnan puheenjohtajan ilmoitettua, että
 Johtokunta oli jo ryhtynyt toteuttamaan Pankki-
 valtuusmiesten edellisessä kokouksessa käsittele-
 mää ja päättämää ja tässä kirjelmäehdotuksessa
 esiteltyä suunnitelmaa, kirjelmän lähettäminen rau-
 kesi.

3 §.

Johtokunnan puheenjohtaja senaattori Stenroth
 selosti asemaa, mihin Suomen Pankki oli joutunut
 senkautta, että se on setelireservin pienuuden
 vuoksi kieltäytynyt rediskonttaamasta yksityispank-
 kien taholta tarjottuja vekselejä. Pankkivaltuus-
 miehet päättivät selostuksen johdosta lausua, että
 he eivät voi anoa Tasavallan Presidentiltä ylimää-
 räistä setelireservin lisäystä, koska kerran valtio
 on tarjoutunut sijoittamaan varojansa niihin yksityis-

pankkeihin, jotka välttämättä niitä tarvitsevat.

4 §.

Esiteltiin Johtokunnan kirjelmä viime toukokuun 13 päivältä n° 24 (Liite 48).

Pankkivaltuusmiehet päättivät jättää kirjelmää seuranneen Pankin tilasto-osaston toimintaa koskevan ohjelman Johtokunnan vahvistettavaksi ja, hyväksyen Johtokunnan ehdotuksen muissa kohdissa, myöntää toistaiseksi viime kesäkuun 1 p:stä lukien Pankin varoista kolmetuhatta markkaa kuukaudessa yhden uuden virkailijan palkkaamiseksi tilasto-osastolle (Kirjelmä 44).

5 §.

Puheenjohtaja teki suullisesti ehdotuksen, että Suomen Pankin Johtokunnan jäsenlukua lisättäisiin yhdellä.

Keskusteltuaan asiasta Pankkivaltuusmiehet päättivät hyväksyä ehdotuksen periaatteessa, mutta jättivät asian yksityiskohtaisemman käsittelyn siksi kun Pankkivaltuusmiehille esitellään perusteluja si-

sältävä kirjelmäehdotus asiasta.

Vakuudeksi:

K. N. Raukala